

22. *Wotjak B.* (1992): Verbale Phraseolexeme in System und Text. In: Germanistische Linguistik, 125. Tübingen. (SUB)
23. *Wotjak B.* (1994): Fuchs, die hast du ganz gestohlen: Zu auffälligen Vernetzungen von Phraseologismen in der Textsorte Anekdote. In: Sandig, B. (Hrsg.): Europhras 92. Tendenzen der Phraseologieforschung. Bochum (=Studien zur Phraseologie und Parömiologie 1). – S. 651-677.
24. (DUW) Duden. Deutsches Universalwörterbuch / hersg. und bearb. vom Wissenschaftlichen Rat der Dudenredaktion. [Red. bearb. Mattias Wermke ...]. – 3., völlig neu bearb. und erw. Aufl. – Mannheim; Leipzig; Wien; Zürich : Dudenverl., 2002. – 1816 s.
25. (НУФС, т. 1) Гаврись В. І., Пророченко О. П. Німецько-український фразеологічний словник. Deutsch-Ukrainisches phraseologisches Wörterbuch. Том 1. – К. : Рад. шк., 1981. – 416 с.
26. (НУФС, т. 2) Гаврись В. І., Пророченко О. П. Німецько-український фразеологічний словник. Deutsch-Ukrainisches phraseologisches Wörterbuch. Том 2. – К. : Рад. шк., 1981. – 416 с.

Дмитренко Е. П. Контаминация как путь к инновационному развитию фразеологического фонда современного немецкого языка

В статье рассматривается вопрос модификации фразеологических единиц современного немецкого языка социально-экономической сферы, а именно, контаминация фразеологических единиц, выделяются контаминационные модели и структурные механизмы.

Ключевые слова: модификация, контаминация, структурная модель, исходная единица, фразеологическая единица

Dmytrenko O. P. Contamination as a way to innovative development of phraseological system of modern German language

The article focuses on the study of phraseological contamination in modern German, its structural models and mechanism

Keywords: phraseological modification, phraseological unit, structural models and structural mechanism.

Довгань О. В.

Науково-виробниче приватне підприємство “Форум”

**НЕЛІНІЙНІСТЬ СМISЛУ АБСУРДНОГО ТЕКСТУ
ЯК СКЛАДНИК ЙОГО СТИЛЮ**

У статті проаналізовано поняття нелінійності, його природу та вияв у контексті стилістики художнього тексту. Окрім того, подано аналіз перенесення цього поняття на іномовне підґрунтя.

Ключові слова: нелінійність, абсурд, категорія абсурду, переклад, художній переклад, стиль художнього перекладу, стилістичні особливості перекладу.

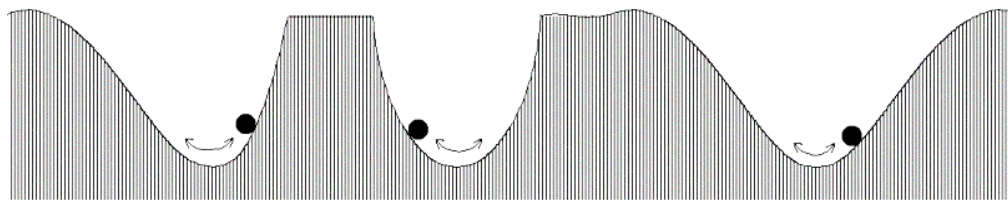
Постановка проблеми. ХХІ століття характеризується особливим відношенням до комунікації у найширшому смислі. Позаяк, її об'єктами є, як і завжди, ретранслятор і сприймач – сталі складники цього процесу, то модифікація стосувалась, першою чергою, сфери розуміння їх ролей у процесі спілкування, яка набула специфічних виявів. Так, поряд з класичним варіантом комунікації – “живим” спілкуванням, в процесі якого здійснюється обмін думками (до цього виду відносимо й розгортання означеного процесу за допомогою технічних засобів), існує такий “замкнений” її тип, при якому ретранслятор і сприймач – одна й та сама людина (останній особливо актуальний для текстової комунікації) тощо.

Звичайно, технічні засоби роблять можливим спілкування майже у будь-якому місці і часі. Подібна тенденція, однак, активно впливає на характер даних, які функціонують в так званому інформаційному суспільстві. Відзначимо, що це, як

правило, розірвані і незв'язані її блоки (маємо на увазі неповноту отримуваних комунікантами даних, що були репрезентовані і виявлені за допомогою технічних засобів). Безперечно, це впливає, першою чергою, на смисл інформації, а відтак – на стиль її представлення (репрезентації) у соціумі.

Термін “нелінійність” – це фундаментальне поняття синергетики як нового теоретичного напрямку досліджень об'єктивної природи, на основі якого розроблена парадигма, яку можна назвати *парадигмою нелінійності* [моє виділення – О.Д.] [5]. Нелінійність – термін, який позначає численні шляхи еволюції системи і можливість вибору [13]. Фактично, це сфера науки, що займається вивченням явищ, які неможливо спрогнозувати за допомогою традиційного (лінійного) підходу до їх вивчення. Окреслені явища – це, першою чергою, незначні відхилення у розрахунках, які у вихідному вигляді не становлять особливого значення, однак, наростаючи, впливають на кінцевий результат, роблячи лінійний (традиційний) підхід непридатним. Так, розвиток математичних методів дослідження природи нелінійності пов'язаний саме зі злободенними потребами теоретичної фізики, оскільки вони мають низку форм, і для визначення невідомої функції недостатньо, скажімо, рівнянь другого порядку з окремими похідними, необхідно визначити додаткові межові умови [3].

Зрозуміти, що таке нелінійність можна на простій механічній моделі (див. рис.). Так, якщо коливання кульки малі, то форма ями не впливає на характер її руху. Якщо ж коливання стають великими, то ця теза вже не відповідає дійсності. Куля може суттєво уповільнюватись при наближенні до горки, а може навіть перейти через неї. Таким чином, властивості нелінійної системи визначаються її “глобальною” організацією. Це може призводити до різноманітних нових якісних типів поведінки (“переходу через горку”) [16]:

Зауважимо, що мова є дуальною структурою: з одного боку, це унормована (строго лінійна) система, зміни в якій відбуваються дуже рідко, а з іншого – потенційно відкрита (нелінійна), що міцно зв'язана з соціальними тенденціями, завдяки чому є можливим її активне удосконалення і реформування. При цьому, безперечно, архаїзми, неологізми тощо (точки біфуркації, що виявляються флуктуації її смислової й формальної структури, – про це йтиметься нижче) – це формальні вияви нелінійності. Однак, по суті, вони не є нелійними в повному смислі цього слова. Так, у нашому розумінні, існують істинна і неістинна нелінійності: перша є *нелінійністю смислу* (абсурд, нонсенс тощо), а друга – *нелінійністю структури* або *форми* (останнє виявляється формально, не зачіпаючи смислу). Звичайно, мова це не тільки смисл, однак саме він є первинним, а його організація – це її структура.

В цьому контексті особливо цікавою є специфіка функціонування текстів (зокрема, художніх) з порушеним смислом або, простіше кажучи, абсурдних. На нашу думку, за своєю природою вони є нелійними. Окреслений “перехід через горку” виявляється у таких текстах в потенційній невизначеності меж і форм (виявів) їхньої абсурдності. Так, будь-який абсурд має цілу низку можливих інтерпретацій, які виявляються у потенційному моменті переходу на одну “горку” (варіант прочитання,

опанування інформації) вперед або назад кулі (суб'єктивності інтерпретатора-сприймача (читача), у момент його *квалія* – безпосереднього сприймання, переживання).

Безперечно, що такі тексти мають певну *вихідну фрагментарність* свого смислу, тобто відсоток неабсурдних даних у твердженні, який необхідний для розпізнавання абсурдних. До прикладу, поштова посилка із твору Л. Керрола “Сільвія і Бруно”, яку пропонується набити антигравітаційною ватою (“імпондералом” – за текстом), щоб вона важила *менше, ніж нічого*. Так, для того, щоб зрозуміти узагальнений абсурдний смисл вищезначеної думки, читач має бути ознайомлений з її *латентною неабсурдністю*, тобто знати про те, що посилка має вагу, за яку треба доплачувати, значить – разом з її збільшення зростає й ціна. Окрім того, потрібно мати елементарні знання щодо фізичних величин (момент з “меншим від нічого”) тощо. Таким чином, можна зробити висновок, що абсурд (нонсенс, нісенітниця тощо) є завжди структурованішим і продуманішим за неабсурд, адже він у своїй основі має здоровий глузд, на якому вибудовується його безсмісленість.

Відтак, лінійність і нелінійність – характеристики динаміки соціальних процесів, використовувані класичним (лінійність) і посткласичним (нелінійність) дискурсом [13]. Зауважимо, що поняття нелінійності в науку прийшло з математики. Так, якщо в математичному рівнянні шукані величини (функції, їх похідні тощо) входять в першому ступені, то таке рівняння називається лінійним. У всіх інших випадках ми маємо справу з нелінійними рівняннями [15]. Отже, екстраполюючи означене на лінгвістичне підґрунтя, якщо смисл лексем скомбінований відповідно до унормованих здоровим глуздом їх первинних значень, закріплених історично й традиційно, то вони “входять у першому ступені”, тобто інтерпретуються згідно ustalених традицій і можуть бути осягнені сприймачем (вони лінійні). У випадку абсурду вони є нелінійними, коли не можуть бути сприйняті і відтворені однозначно людиною. Таким чином, для нелінійних явищ, моделі яких не підпорядковуються *принципу суперпозиції* [моє виділення – О.Д.], знання стосовно поведінки частини об'єкта [у нашому випадку, як окремого слова, так і фрази загалом – О.Д.] не гарантують знань про поведінку об'єкта [динаміку його смислу – О.Д.] в цілому. Так, більшість реальних економічних процесів і відповідних математичних моделей є нелінійними [14], так само як і абсурдні тексти.

Зауважимо, що творчість Л. Керрола досліджували представники різних літературно-критичних шкіл та напрямів. Важливо, що це були не тільки дослідники літератури, а й математики, фізики, філософи, психологи, які знаходили у творах письменника матеріал для наукових роздумів та інтерпретацій, серед них були такі вчені, як А. Еддингтон, К. Дьюррелл, У. Вівер, Е. Партридж, Р. Сазерленд, Ж. Дельоз, Е. Сьюелл тощо. Цей факт дає підстави стверджувати, що літературна спадщина Л. Керрола має міждисциплінарний характер [1]. Саме через нього дослідження його творчості у такому ж ключі є потребою часу, оскільки такий підхід дозволяє збагатити інструментарій окремої науки та розвинути її міжпредметні зв'язки, забезпечивши її стабільну та повноцінну еволюцію. Відтак, екстраполяція математичної парадигми в лінгвістичне поле, яка простежується у нашому дослідженні, є цілком виправданою й актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема абсурду як логіко-філософського, семіотичного, когнітивного явища досліджувалася здавна. Так, дослідженням цього явища (більшою або меншою мірою) займалися П. Абеляр, Н. Артюнова, О. Бандровська, Ф. Бацевич, А. Бергсон, Д. Бочвар, Т. Булигіна, О. Буреніна, Л. Вітгенштейн, Г. Гершанський, Е. Гуссерль, Декарт, Ж. Делез,

Д. Деннетт, Х. Зігварт, Г. Зіммель, А. Камю, О. Карпова, О. Косилова, О. Кравець, Дж. Мілль, О. Падучева, Г. Померанц, К. Поппер, Б. Рассел, О. та І. Ревзіни, Спіноза, Г. Фреге, Н. Хомський, Л. Шестов, М. Ямпольський та ін.

Нелінійність як фізико-математичне, економічне, юридичне, освітнє та соціальне явище досліджували В. Буданов, Г. Гершанський, Ю. Дмитрієнко, А. Євтодюк, М. Коломієць, Н. Кочубей, В. Лутай, М. Ожеван, А. Шевцов, Л. Черногор та ін.

Формулювання мети статті. Метою статті є розгляд особливостей нелінійності смислу абсурдного тексту як складника його стилістики, предметом – особливості перенесення нелінійності у процесі перекладу.

Матеріалом дослідження стала поема англійського письменника Л. Керрола “Полювання на Снарка” (англ. “*The Hunting of the Snark*” [6]), (1876) в українському (Ю. Позаяк [7]) та російських (С. Афонькін [9], Г. Кружков [10], М. Пухов [11]) перекладах.

Виклад основного матеріалу. Нелінійність в математичному смислі означає певний вид рівнянь, які містять шукані величини в степенях, більших за одиницю, або коефіцієнти, які залежать від властивостей середовища. Так, нелінійні рівняння можуть мати декілька (більше одного) якісно різних рішень. Звідси витікає фізичний смисл нелінійності. Низці рішень нелінійного рівняння відповідає низка шляхів еволюції системи, яка описується цими рівняннями. В світоглядному плані поняття нелінійності відображає ідею багатоваріантності [моє виділення – О.Д.], альтернативності шляхів розвитку або еволюції системи; ідею незворотності еволюції; ідею вибору з даних альтернатив [13] тощо. Зазначимо, що окреслена багатоваріантність якнайкраще підходить для опису абсурду (нісенітниця, нонсенсу тощо) у текстах, оскільки вона стає тією системою координат, у якій найповніше може бути виявлена динаміка їх еволюції та розвитку. Останній, безперечно, можливий завдяки потенційній відкритості безсмыслених елементів як незавершених у плані їхньої психолінгвальної репрезентації, тобто несталості інтерпретації останніх.

О. Князева [12] зазначає, що поняття нелінійності є фундаментальним концептуальним вузлом нової парадигми, яка, своєю чергою, є парадигмою нелінійності. На її думку, особливості цього феномена полягають у тому, що завдяки нелінійності набуває значення принцип “*посилення флуктуацій*” [моє виділення – О.Д.]. За деяких умов нелінійність може посилювати флуктуації. Також певні класи нелінійних відкритих систем наділені іншою властивістю – *пороговістю чутливості* [моє виділення – О.Д.]. Нижче порога все зменшується, зникає, а вище 0 – багаторазово розростається. Ще однією властивістю нелінійності є *дискретність шляхів еволюції нелінійних систем* [моє виділення – О.Д.], тобто на певному нелінійному середовищі можливим є лише визначений спектр цих шляхів [8; 5, с. 45]. У цьому контексті важливими є вже згадувані нами поняття *біфуркації* (зміни характеру руху динамічної системи на великому часовому інтервалі при зміні одного або декількох параметрів) та *каскаду біфуркацій* (зміни певної ділянки, яка викликає її дублювання разом зі змінами структури) й *флуктуацій* (коливань). Таким чином, біфуркацією є кваліа (чуттєвий досвід) певного індивідуума по відношенню до частини абсурдного (безсмысленого, нонсенсного тощо) текстового масиву, який є об’єктом сприймання. Останнє може виявлятися у появі низки кваліа (каскаду біфуркацій) конкретного осягнення змісту, які стають *інтерферентними* (накладаються одне на одного), що призводить до флуктуації (коливань смислу) та *невизначеності результату* – хаотизації процесу сприйняття.

Так, одним з основних результатів нелінійного підходу є визнання можливості різноманітного розвитку систем [до прикладу, наявності згадуваної біфуркації – О.Д.].

Відтак, у точці біфуркації [кваліа, чуттєвого сприймання конкретного уривку абсурдного тексту – О.Д.] нестійкість підсилюється через те, що в системах завжди присутні флуктуації [коливання кінцевої інтерпретації – О.Д.], які гасяться у стійкому стані. Однак в результаті нелінійних процесів, які виводять параметри системи за критичні значення, такі флуктуації підсилюються і можуть спричинити стрибкоподібний перехід до нового стійкого стану з меншою ентропією, після чого цикл “плавний розвиток – стрибок”, “еволюція – революція”, “стійкість – нестійкість” повторюється [14]. Мається на увазі, що означені інтерпретаційні коливання у сприйнятті конкретного абсурдного (нонсенсового, безсмысленого тощо) тексту призводять до глибшого розуміння носієм *номінативної логіки* власної мови. Останнє, безперечно, сприяє її розвитку і збагаченню.

“Полювання на Снарка” (англ. *“The Hunting of the Snark”*) – поема Л. Керрола, написана в 1876 році, яка є зразком літератури абсурду. У ній розповідається про те, як на берег острова висаджується екіпаж корабля під керівництвом свого ватажка Белмена для того, щоб завершити довгий пошук чогось неймовірного, що зветься Снарком. Однак, незважаючи на те, що Белмену і його супутникам відомі п’ять “прикмет” Снарка, у ході полювання на нього вони дізнаються з розповіді Бейкера, що Снарка не можна відрізнити від чогось жахливого, що зветься Буджумом, і що зустріч із ним призводить до зникнення того, хто його зустрів [2]. Цікаво, що ілюстрував поему Г. Холідей, який створив блискучі малюнки, однак, коли художник вирішив намалювати згаданого Буджума, Л. Керрол не сприйняв цю ідею, мотивуючи це тим, що він не може бути уявлений, а відтак – таким він і має лишитись.

Безперечно, жива абстракція цієї поеми-нонсенсу, центральна фігура якої принципово *не може бути явлена* [моє виділення – О.Д.], робить її унікальним явищем в англійській літературі XIX століття. У ній Керрол доводить до крайньої, межової напруги той *принцип неуявлення* [моє виділення – О.Д.], який важливим складником входить у поетику романтизму. Хоча окремі розробки цієї теми зустрічались в “Країні чудес” і “Задзеркаллі”, однак у “Полюванні на Снарка” вона виокремилась в самостійний твір, який отримує своє вирішення в тому ж ключі нонсенсу [4, с. 50]. Звичайно, абсурд, нісенітниця, нонсенс тощо у творі утворюється з переосмислення формул, постулатів і принципів традиційного смислу, який є ресурсом для формування смислу нетрадиційного – абсурдного. Відтак, існують деякі механізми для переходу від одного до іншого. Найпотужнішим з таких механізмів є *інверсія тих культурних категорій та норм поведінки, що творять традиційний смисл* [моє виділення – О.Д.]. Окрім того, нонсенс [абсурд, нісенітниця тощо – О.Д.] часто виступає як іронічна критика традиційного смислу [1]. Так, нелінійні елементи мають більший потенціал через незавершеність своєї смислової природи, тобто вони мають *динамічний смисл*. Також варто зазначити, що нонсенс – це також підірвання найважливіших процесів формування традиційного смислу. Так, у процесі літературної комунікації перетворювальний чинник ґрунтується на впевненості комунікантів у взаєморозумінні, яка є основою процесів традиційного смислу [1].

Цікаво, що феномен нелінійності можна охарактеризувати наступними особливостями:

– завдяки їй має силу важливий принцип “розростання малого” або “посилення збурень” [поліінтерпретаційність смислу нелінійних елементів продукує появу все більшої кількості розходжень з формальним (прямим) значенням зкомпонованих фраз, створюючи *смислове протиставлення між первинним і похідним смислами* – О.Д.];

– певні класи нелінійних систем демонструють іншу важливу властивість – граничну чутливість [першою чергою, вона виявляється у смисловій пластичності

нелінійних масивів, тобто можливості швидкої адаптації до суб'єктивності сприймача тексту – О.Д.];

– нелінійність породжує якась подоба квантового ефекту – дискретність шляхів еволюції нелінійних систем (середовищ);

– нелінійність означає можливість несподіваних, так званих *емерджентних змін* [моє виділення – О.Д.] напрямку плину процесів, тобто нелінійність процесів робить принципово ненадійними й недостатніми прогнози [щодо розвитку того чи іншого складника смислу – О.Д.] [14].

О. Бандеровська зазначає, що для Л. Керрола характерні різні види вищезначеної інверсії, які різняться залежно від творів. Так, на думку вченої, для поеми “Полювання на Снарка” притаманними є такі види інверсій: “*Пусті множини*” (множини, що не мають елементів”, які слугують письменникові джерелом логічного нонсенсу особливого виду); *інверсія одного класу речей у інший*; *інверсія метафоричного у буквально*; *переосмислення-інвертування конвенційних прийомів та формулювань* [1].

У контексті нашого дослідження актуальними вважаємо два види, згадані дослідницею, а саме:

– інверсію одного класу речей у інший:

*He would joke with hyenas, returning their stare
With an impudent wag of the head:
And he once went a walk, paw-in-paw, with a bear,
“Just to keep up its spirits”, he said [6].*

*За чаркой друзьям он подчас говорил,
Шампанского хлопнувши пробкой:
“За гризли не раз по пятам я ходил,
Чтоб дух поддержать его робкий”! [9].*

*Серед зграї гієн він міг пити лимонад
(Хижі погляди – це ж так банально!)
Й лапа в ногу з ведмедем гуляв променад –
“Щоб підтримать тварюку морально!” [7].*

Піком, який кумулює нелінійність окресленого уривку і одночасно виступає точкою біфуркації, є лексема “ведмідь”, яка призводить до подальших флуктуацій смислу (“з ведмедем гуляв променад” [7]) всього текстового фрагменту за посередництва контрасту із соціалінгвальним досвідом (здоровим глуздом) читачів. Стилістично вдало перенести цю нелінійну мовну побудову, на нашу думку, зуміли С. Афонькін [9] (за рахунок вдалого перекладацького рішення із випусканням згадки про гієн у перших двох рядках і посилення “антропологічності” всього уривку, що створило ще виразніший контраст у точці біфуркації і, як наслідок, збільшення смислових флуктуацій) та Ю. Позаяк [7] (за рахунок підсилення “звірячого” складника смисла уривку і додавання лексеми “променад”: це спродукувало каскад біфуркацій, які розповсюдились від вихідної точки – лексеми “ведмідь” – на виразники “антропологічності” – лексеми “банально” і “променад”). На противагу згаданим перекладачам, Г. Кружков [10] та М. Пухов [11] не застосували методичних перекладацьких рішень, однак доволі вдало перенесли суть оригінальної нелінійності уривку, зберігши його стилістичну смислову структуру;

– переосмислення-інвертування конвенційних прийомів та формулювань [1]:

*“You may seek it with thimbles – and seek it with care;
You may hunt it with forks and hope;
You may threaten its life with a railway-share;
You may charm it with smiles and soap” [6].*

*Ищите в наперстках – и здоровых умах,
Гоняйтесь с надеждой и вилкой;
Грозите пакетами ценных бумаг,
И мылом маня, и ухмылкой... [11].*

*“Ти з наперстком і ніжністю Снарка шукай,
При собі май надію і вила,
Котировкою акцій його залякай,
Зачаруй шармом усмішки й мила” [7].*

Констатуємо наявність низки (каскаду) точок біфуркацій (перша точка – система “наперстком і ніжністю [...] шукай” [7], друга – “надію і вила” [7], третя – “шармом й мила” [7]), які створюють стратифіковані флуктуації як окремого рядка, так і міжрядкові збурення смислу. Цікаво, що при цьому третій рядок (“Котировкою акцій його залякай” [7]) є смисловою єдністю (неподільним блоком), яка не вступає у явне протиставлення з іншими, а наче є відчуженою тематично, що створює ще більше підсилення смислових флуктуацій за рахунок відсутності точки біфуркації у ній.

У плані успішного перенесення нелінійної стилістики уривку відзначимо переклади М. Пухова [11] та Ю. Позаяка [7], які надзвичайно близькі на смисловому (відсутність перекладцьких новотворів) та формально-структурному рівнях (схожий лексемний підбір і мелодика). Щодо перекладів С. Афонькіна [9] та Г. Кружкова [10], то тут також констатуємо подібність перекладацьких підходів у опрацюванні оригіналу: уведення вдалих авторських новотворів, які не порушують смислу уривку та помітні зміни форми.

Таким чином, проаналізовані уривки дають нам можливість зробити висновок про те, що Л. Керрол застосовував у різноманітні та численні інверсійні механізми для переходу від лінійного (традиційного) смислу до нелінійного (абсурду, нонсенсу нісенітниці тощо). Однак використання таких механізмів не робить його тексти алогічними, а навпаки, запроваджує свою логіку подій, яка не замкнута в рамках здорового глузду [1].

Висновки. Отже, “Полювання на Снарка” Л. Керрола є визначним зразком англійської літератури абсурду. Зауважимо, що переклад такої літератури має свої особливості, першою чергою, через самотність функціонування й творення нелінійності як складника стилістики тексту. У цьому контексті особливо вдалим вважаємо український переклад Юрія Позаяка, який відзначається мовним новаторством та успішністю витворення нелінійної стилістики на іномовному (українському) підґрунті.

Перспективи подальших досліджень. Таким чином, інтеграція математичної науки у лінгвістичне поле продукує появу абсолютно нового інструментарію дослідження звичних мовних явищ. Так, одним з найперспективніших напрямів лінгвістичних досліджень є проблема стилістики українських перекладів абсурдних

текстів англійської літератури. Подальший розвиток вивчення якої у математичному контексті дозволяє:

- переосмислити поняття смислу й абсурду (нісенітниця, нонсенсу тощо), дослідивши особливу логіку нелінійних масивів даних;
- відслідкувати розгортання лінійних і нелінійних складників абсурдних текстів через треангуляцію (локалізацію) точок біфуркацій, що дає можливість більш точно виявити межі і природу смислових флуктуацій у них;
- збагатити українську мову за рахунок повнішого розуміння (лінійних і нелінійних) процесів, що відбуваються у ній, а також здійснити оцінку їх продуктивності.

Л і т е р а т у р а :

1. *Бандровська О.* Інверсія як основа нонсенс-логіки у творах Льюїса Керрола / О. Бандровська // Львівський національний університет імені Івана Франка : факультет іноземних мов. – Електрон. дані. – Режим доступу : http://www.lnu.edu.ua/faculty/inomov.new/Foreign_Philology/Foreign_Philology/Foreign_Philology_119_1/articles_1/Olha%20Bandrovska.pdf. – Назва з екрану.
2. *Галинская И. Л.* О Льюисе Керролле. В чем смысл “Снарка”? : [электронный ресурс] / И. Л. Галинская // Lib.Ru : Библиотека Максима Мошкова. – Электрон. данные. – Режим доступа : <http://www.lib.ru/CARROLL/galinskaya.txt>. – Название с экрана.
3. *Гершанский Г. Ф.* Нелинейность в теоретической физике. Философско-методологический анализ : [электронный ресурс] / Г. Ф. Гершанский // Логос : философско-литературный журнал. – Электрон. данные. – Режим доступа : http://www.ruthenia.ru/logos/kofr/2001/2001_04.htm. – Название с экрана.
4. *Демурова Н. М.* Льюис Кэрролл. Очерк жизни и творчества / Н. М. Демурова. – М. : Наука, 1979. – 200 с.
5. *Дмитрієнко Ю. М.* The formula of the ukrainian legal idiom-legal of consciousness-legal of culture-ukrainian language of the right in the context of synergetics of legal consciousness (Формула норми української правової ідіоми правової свідомості-культури-українського права у контексті синергетики правосвідомості) : [електронний ресурс] / Ю. М. Дмитрієнко // Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. – Електрон. дані. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/UZTNU_law/uch_19_21/dmitrienko.pdf. – Назва з екрану.
6. *Carroll L.* The Hunting of the Snark : [электронный ресурс] / L. Carroll // Lib.Ru : Библиотека Максима Мошкова. – Электрон. данные. – Режим доступа : <http://www.lib.ru/CARROLL/snarkeng.txt>. – Название с экрана.
7. *Керролл Л.* Полювання на Снарка : [електронний ресурс] / Л. Керролл; пер. Ю. Позаяк // БуквоїдUA. – Електрон. дані. – Режим доступу: http://bukvoid.com.ua/library/lyuis_kerroll/polyuvannya_na_snarka_pereklad_yurka_rozayaka/. – Назва з екрану.
8. *Коломієць М.* Нелінійність як один з методологічних орієнтирів сучасної освітньої парадигми : [електронний ресурс] / М. Коломієць // Електронна бібліотека. – Електрон. дані. – Режим доступу : <http://www.info-library.com.ua/books-text-12065.html>. – Назва з екрану.
9. *Кэрролл Л.* Охота на Снарка : [электронный ресурс] / Л. Кэрролл; пер. с англ. С. Афонькин // Lib.Ru : Библиотека Максима Мошкова. – Электрон. данные. – Режим доступа : <http://www.lib.ru/CARROLL/snark.txt>. – Название с экрана.
10. *Кэрролл Л.* Охота на Снарка : [электронный ресурс] / Л. Кэрролл; пер. с англ. Г. Кружков // Lib.Ru : Библиотека Максима Мошкова. – Электрон. данные. – Режим доступа : <http://www.lib.ru/CARROLL/snark2.txt>. – Название с экрана.
11. *Кэрролл Л.* Охота на Снарка : [электронный ресурс] / Л. Кэрролл; пер. с англ. М. Пухов // Lib.Ru : Библиотека Максима Мошкова. – Электрон. данные. – Режим доступа : <http://www.lib.ru/CARROLL/snark3.txt>. – Название с экрана.
12. *Князева Е. Н.* Одиссея научного разума. Синергетическое видение научного прогресса / Е. Н. Князева. – М., 1995. – 228 с.
13. Нелинейность : [электронный ресурс] // НЭС: Национальная философская энциклопедия. – Электрон. данные. – Режим доступа : <http://terme.ru/dictionary/197/word/nelineinost>. – Название с экрана.

14. Тема 5. Нестійкість і нелінійність як джерело невизначеності економічних процесів : [електронний ресурс] // ННІ інформаційного і телекомунікаційного забезпечення. – Електрон. дані. – Режим доступу : <http://it.nubip.edu.ua/mod/resource/view.php?id=2741>. – Назва з екрану.
15. Черногор Л. Ф. Это нелинейный, нелинейный, нелинейный мир... : [электронный ресурс] / Л. Ф. Черногор // Наука @ техника: журнал для перспективной молодежи. – Электрон. данные. – Режим доступа : <http://www.nt-magazine.ru/nt/node/997>. – Название с экрана.
16. Что такое нелинейность : [электронный ресурс] // Саратовская группа теоретической нелинейной динамики. – Электрон. данные. – Режим доступа : <http://sgtnd.narod.ru/dictionary/rus/nonlinearity.html>. – Название с экрана.

Довгань А. В. Нелинейность смысла абсурдного текста как составляющая его стиля.

В статье проанализировано понятие нелинейности, его природа и проявление в контексте стилистики художественного текста. Кроме того, дан анализ перенесения этого понятия на иноязычную основу.

Ключевые слова: нелинейность, абсурд, категория абсурда, перевод, художественный перевод, стиль художественного перевода, стилистические особенности перевода.

Dovgan O. V. Nonlinearity of the sense of the absurd text as part of his style.

In article analyzed the concept of the nonlinearity, its nature and manifestation in the context of style of a literary text. Moreover, submitted the analysis of the transfer of a this concept on the basis of a foreign language.

Keywords: nonlinearity, absurd, category of the absurd, translation, literary translation, style of literary translation, stylistic features of the translation.

Емельянова Д. В.

**Южноукраинский национальный педагогический университет
имени К. Д. Ушинского**

ГРАММАТИЧЕСКАЯ ОМОНИМИЯ АНГЛИЙСКОГО СЛОВА *SHARP*

В статье рассматривается механизм обнаружения грамматической омонимии английского слова sharp при сопоставлении двух художественных текстов: англоязычного оригинала романа Джона Андайка “Кролик, беги!” (John Updike, “Rabbit, Run”) и его перевода на русский язык. Установлено три грамматических омонима sharp: имя прилагательное, наречие и имя существительное. Чаще всего эта лексема функционирует в роли прилагательного. В статье сделан вывод о целесообразности использования методики сопоставительного анализа текстов на разных языках для уточнения толкования значений многозначных слов. Уточнены четыре значения прилагательного sharp. Выявлено и определено пятое значение, которое отсутствует в онлайн-словаре “Cambridge Dictionary”.

Ключевые слова: грамматический омоним, межъязыковая асимметрия, англо-русский перевод, лексема sharp, роман Джона Андайка “Кролик, беги!”

Наиболее актуальными среди проблем современного сопоставительного языкознания и нуждающимися в научном изучении являются эквивалентность / фоновость / безэквивалентность лексических единиц и проблема межъязыковой асимметрии плана содержания переводимых художественных текстов. Межъязыковая асимметрия плана содержания заключается в несовпадении объёма значений, стилистических, эмоционально-оценочных коннотаций, в различной денотативной соотнесённости единиц оригинального и переведённого текстов и выражает различные типы отношений семантического, стилистического, структурно-грамматического несоответствия. Вопросы симметрии и асимметрии языка как системы рассматривали в своих работах Г. Г. Аврамов, Н. Н. Белозёрова, Г. Вейль, В. Г. Гак, Н. К. Гарбовский,